

MIEJSKO-GMINNY OŚRODEK
POMOCY SPOŁECZNEJ
09-300 Żuromin, ul. Olszewska 9/11
tel./fax /23/ 657 22 39, 657 46 51
NIP 569-10-52-277

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI

MIEJSKO-GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W ŻUROMINIE za 2015 rok

Żuromin, 16 marca 2016 r.

SPIS TREŚCI

1. Wstęp.....	1
2. Budżet i struktura zadań.....	1
3. Podstawowe zasady przyznawania świadczeń z pomocy społecznej.....	3
3.1 Kryterium dochodowe.....	3
3.2 Powody trudnej sytuacji życiowej świadczeniobiorców.....	4
3.3 Liczba rodzin korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej.....	5
4. Zadania własne gminy.....	5
4.1 Zadania własne z zakresu ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r., poz.163 ze zm.).....	5
4.1.1 Zasilek stały.....	5
4.1.2 Zasilek okresowy.....	6
4.1.3 Zasilek celowy i specjalny celowy.....	6
4.1.4 Zasilek celowy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego.....	6
4.1.5 Program wieloletni „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020.....	6
4.1.6 Usługi opiekuńcze.....	8
4.1.7 Kierowanie do Domu Pomocy Społecznej.....	9
4.1.8 Schronienie.....	10
4.2 Zadania własne z zakresu ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2013 r., poz. 966 ze zm.).....	11
4.3 Zadania własne z zakresu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r., poz. 332 ze zm.).....	12
4.3.1 Asystent Rodziny.....	12
4.3.2 „Klub Asystenta”.....	13
4.3.3 Koszty gminy za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.....	14
4.3.4 „Program wspierania rodziny w Gminie i Mieście Żuromin na lata 2015-2018”.....	15
5. Zadania zlecone gminie.....	15
5.1 Zadania zlecone z zakresu ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 114 ze zm.) i ustawy z dnia 30 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (tj. Dz.U. z 2016 r., poz. 162).....	15
5.1.1 Świadczenia rodzinne.....	15
5.1.2 Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka tzw. „becikowe”.....	17
5.1.3 Świadczenia opiekuńcze.....	18
5.1.4 Zasilek dla opiekunów.....	19
5.2 Zadania zlecone z zakresu ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. -Prawo energetyczne (Dz. U. z 2012 r., poz. 1059 ze zm.).....	20
5.3 Zadania zlecone z zakresu ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2015 r., poz.581).....	21
6. Pozostałe działania Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żurominie.....	22
6.1 Praca socjalna.....	22
6.2 Karta Dużej Rodziny.....	22

6.3	Opłacanie składek na ubezpieczenia zdrowotne i emerytalno-rentowe.....	23
6.4	Przemoc w rodzinie.....	24
6.5	Projekt „Wspólnie Przeciw Przemocy”	25
6.6	Akcja „Niebieski Tydzień”	28
6.7	Wypoczynek letni dla dzieci.....	29
6.8	Akcja prozdrowotna „Koperta Życia”	29
6.9	Wyróżnienie z okazji Dnia Pracownika Socjalnego.....	29
6.10	Wigilijne Spotkanie Oplatkowe.....	30
6.11	Święta z Niespodzianką.....	30
6.12	Bezpieczeństwo pracy w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej.....	30
6.13	Współpraca z innymi instytucjami.....	31
6.14	Szkolenia pracowników.....	31
7.	Potrzeby Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żurominie.....	31

1. WSTĘP

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest instytucją odpowiedzialną za szereg działań nałożonych na gminę z zakresu szeroko pojętej polityki społecznej. Obejmuje ona politykę wobec jednostek, rodzin, gospodarstw domowych, społeczności, różnych rodzajów grup społecznych i całego społeczeństwa lokalnego.

Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania o charakterze pomocowym, aktywizującym oraz integrującym różnorodne środowiska na rzecz wsparcia grup i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Nadrzędnym celem działania naszej jednostki jest rozpoznawanie i zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin, które własnym staraniem nie są w stanie zapewnić odpowiednich warunków do godziwego funkcjonowania w społeczeństwie.

System działań wspomagających, jaki realizowany jest przez Ośrodek obejmuje różne instrumenty, zarówno finansowe jak i niefinansowe, głównie z zakresu pomocy społecznej, ale również z zakresu innych ustaw m.in. świadczeń rodzinnych, dodatków mieszkaniowych, wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy i innych.

2. BUDŻET I STRUKTURA ZADAŃ

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żurominie realizuje zadania własne gminy i zadania zlecone z zakresu administracji rządowej. Źródłem finansowania tych zadań jest odpowiednio budżet gminy oraz budżet Państwa.

W 2015 r. na realizację świadczeń wydatkowano kwotę 5 332 223,75 zł, w tym zadania własne – stanowiły kwotę 1 497 547, 56 zł, natomiast zadania zlecone- 3 834 676,19 zł.

-w 2014 r.-**5 312 495,83 zł** (zadania własne – 1 406 247, 93 zł, zadania zlecone- 3 906 247,90 zł),

-w 2013 r.-**5 122 944,53 zł** (zadania własne – 1 364 112, 57 zł, zadania zlecone- 3 758 831,96 zł).

WYDATKI NA ŚWIADCZENIA - ZADANIA WŁASNE GMINY

Wydatki w zł

Formy pomocy	2015 r.	2014 r.	2013 r.
Zasiłki stałe - w tym dotacja	241 686,51 (100 % dotacja)	202 915,46 (100 % dotacja)	187 111,20 (100 % dotacja)
Zasiłki okresowe - w tym dotacja	105 762,32 88 497,77	105 144,36 92 156,33	82 000,67 75 666,78
Dożywianie - w tym dotacja	190 000,00 135 200,00	157 700,00 102 540,00	181 255,84 113 414,00
Składki zdrowotne - w tym dotacja	20 447,30 (100% dotacja)	16 883,46 (100% dotacja)	15 399,09 (100% dotacja)
Zasiłki celowe i w naturze - w tym specjalne celowe	191 700,00 4 904,00	183 000,00 7 800,00	183 243,51 3 000,00
Zdarzenia losowe	2 000,00	2 000,00	4 400,00
Schronienie	6300,00	-	7 367,00
Dodatki mieszkaniowe	338 067,28	350 630,10	360 237,48
Usługi opiekuńcze	184 927,00	205 848,00	197 348,00
Domy Pomocy Społecznej	134 770,72	134 997,17	123 122,51
Rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze	81 886,43	47 129,38	20 527,27
Sprawienie pogrzebu	-	-	2 100,00

Razem zadania własne - w tym dotacja	1 497 547,56 485 831,58	1 406 247,93 414 495,25	1 364 112,57 391 591,07
---	----------------------------	----------------------------	----------------------------

WYDATKI NA ŚWIADCZENIA - ZADANIA ZLECONE GMINIE

Formy pomocy	Wydatki w zł		
	2015 r.	2014 r.	2013 r.
Świadczenia rodzinne (w tym zasiłek dla opiekuna)	3 684 154,00	3 773 474,8	3 652 326,70
Ochrona zdrowia	1 439,14	746,00	1 309,00
Składki społeczne	133 197,65	118 489,42	97 414,38
Składki zdrowotne	9 619,21	5 595,12	7 781,88
Dodatki energetyczne	6 266,19	7 942,56	-

Razem zadania zleczone	3 834 676,19	3 906 247,90	3 758 831,96
------------------------	--------------	--------------	--------------

Przedstawione dane wykazują, iż wydatki na zadania własne z roku na rok wzrastają. Jest to związane m.in. z większymi kosztami utrzymania dzieci w pieczy zastępczej, wyższymi składkami zdrowotnymi i w 2015 r. z większą liczbą osób uprawnionych do świadczeń z pomocy społecznej, w tym głównie zasiłków stałych. Natomiast wśród wydatków na zadania zlecone zauważalna jest tendencja wzrostowa w przypadku świadczeń zdrowotnych i społecznych.

3. PODSTAWOWE ZASADY PRYZNAWANIA ŚWIADCZEŃ Z POMOCY SPOŁECZNEJ

3.1 Kryterium dochodowe

Prawo do świadczeń z pomocy społecznej przysługuje osobom/rodzinom spełniającym warunek zawarty w art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, określający wysokość kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub osoby w rodzinie, przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych w art. 7 pkt 2-15 ustawy o pomocy społecznej (np.:bezrobocia, choroby, ochrony macierzyństwa i innych) lub innych okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy społecznej.

W 2015 r. na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. z 2015r., poz.1058) zostały zmienione kryteria dochodowe oraz niektóre kwoty świadczeń pieniężnych, m.in. zasiłku stałego, co przedstawiają poniższe tabele.

Kryterium dochodowe		do 30 września 2015 r.	od 1 października 2015 r.
Pomoc społeczna	dla osoby samotnie gospodarującej	542,00 zł	634,00 zł
	dla osoby w rodzinie	456,00 zł	514,00 zł

Maksymalna kwota zasiłku stałego	do 30 września 2015 r.	od 1 października 2015 r.
	529,00 zł	604,00 zł

Podstawowym narzędziem w oparciu, o które przyznaje się świadczenia z pomocy społecznej jest **rodzinny wywiad środowiskowy**. Wywiad przeprowadzany jest w miejscu zamieszkania osoby lub rodziny ubiegającej się o pomoc, albo w miejscu jej pobytu.

W roku 2015r. pracownicy socjalni przeprowadzili **1011 rodzinnych wywiadów środowiskowych (w 2014 r. - 1069, w 2013 r. - 966)**.

Są one podstawą do przyznawania w formie decyzji administracyjnych różnych form wsparcia, zarówno finansowego, jak i niefinansowego.

W roku 2015 wydano **1111 decyzji administracyjnych z zakresu świadczeń pomocy społecznej**.

3.2 Powody trudnej sytuacji życiowej świadczeniobiorców

Przyczyny ubiegania się o świadczenia z pomocy społecznej pozostają niezmiennie od kilku lat.

Poniższa tabela przedstawia powody trudnej sytuacji życiowej, uzasadniające przyznanie pomocy społecznej w latach 2013-2015 r.

Powody trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin		
	2015 r.	2014 r.	2013 r.
Ubóstwo	234	230	292
Bezrobocie	197	223	246
Niepełnosprawność	92	84	103
Długotrwała lub ciężka choroba	77	60	44
Potrzeba ochrony macierzyństwa	47	50	81
Alkoholizm	24	26	32
Przemoc w rodzinie	12	21	21
Zdarzenie losowe	2	1	2
Trudność w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	3	3	3
Bezdomność	1	-	4
Narkomania	7	6	3

Analizując rok 2015 zauważa się, iż podobnie jak w latach ubiegłych, dominowały te same powody ubiegania się o pomoc społeczną, tj. ubóstwo i bezrobocie. Pomimo, iż dane uzyskane z Powiatowego Urzędu Pracy w Żurominie wskazują na spadek liczby osób bezrobotnych na przestrzeni ostatnich kilku lat, to nadal świadczeniobiorcy otrzymują wsparcie z Ośrodka Pomocy Społecznej w Żurominie najczęściej z powodu, bezrobocia.

Dla porównania liczba osób bezrobotnych w Gminie i Mieście Żuromin:

stan na 31 grudnia 2015 r. - **1 230 osób bezrobotnych, w tym 787 osób długotrwale bezrobotnych,**

stan na 31 grudnia 2014 r.- 1 366 osób bezrobotnych, w tym 843 osoby długotrwale bezrobotne,

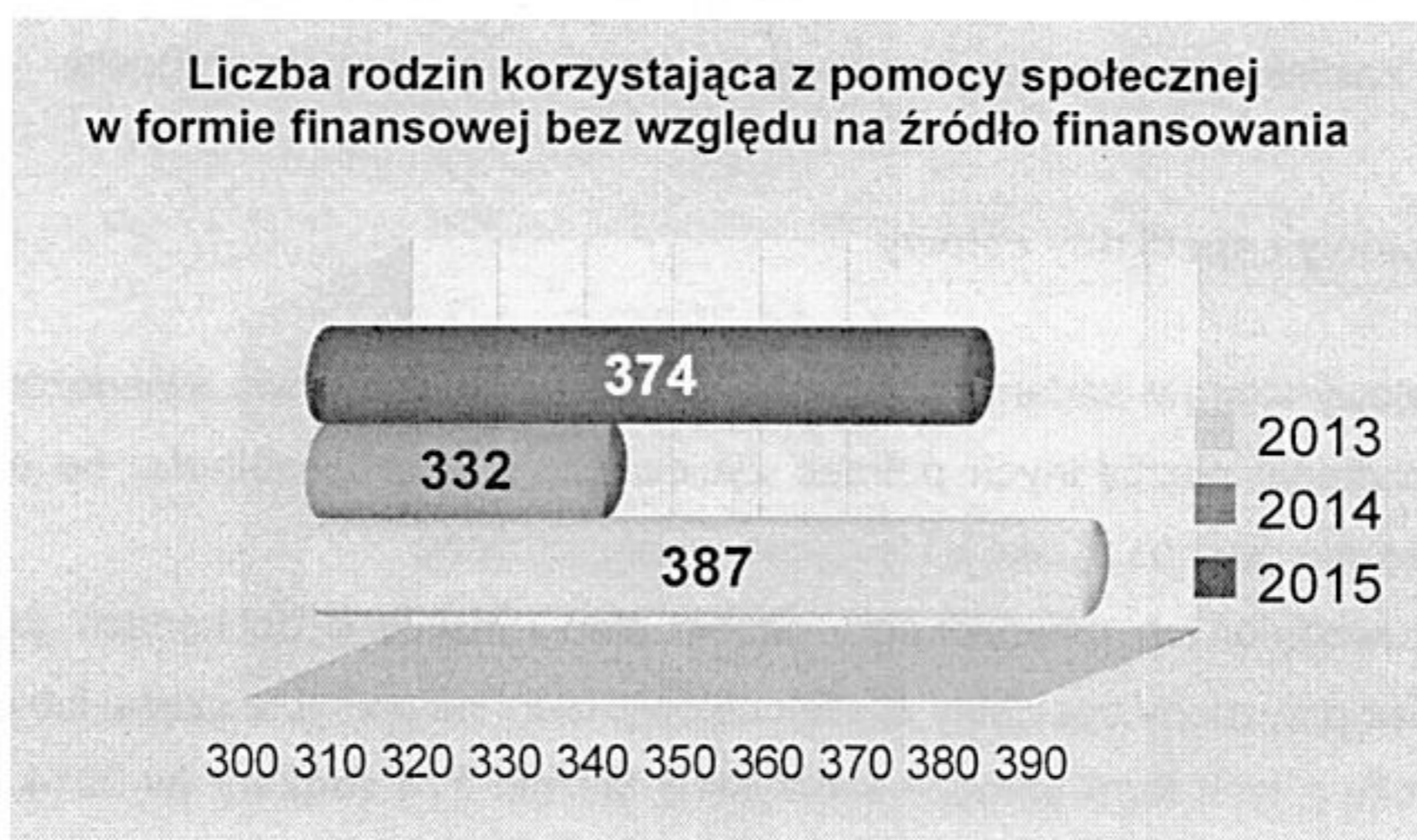
stan na 31 grudnia 2013 r.- 1 480 osób bezrobotnych, w tym 879 osób długotrwale bezrobotnych.

Zauważalna jest tendencja wzrostowa rodzin, które korzystały ze świadczeń pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności i choroby. Pomoc z powodu długotrwałej choroby była udzielana w większości osobom starszym, które miały niskie świadczenia emerytalne lub rentowe.

Wymienione powyżej powody przyznania świadczeń z pomocy społecznej rzadko występują pojedynczo, zazwyczaj są skorelowane z innymi dysfunkcjami.

3.3 Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej

Gmina i Miasto Żuromin według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. liczyła **14 596 mieszkańców** (w 2014 r.-14 656 mieszkańców, w 2013 r.- 14 689 mieszkańców), z czego ze świadczeń pomocy społecznej bez względu na źródło finansowania w Miejsko - Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej skorzystały **374 rodziny, w tym 987 osób w tych rodzinach** (w 2014 r. -332 rodziny, w tym 923 osoby w tych rodzinach, w 2013 r.- 387 rodzin, w tym 1164 osoby w tych rodzinach).

4. ZADANIA WŁASNE GMINY

4.1 Zadania własne z zakresu ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r., poz.163 ze zm.)

4.1.1 Zasiłek stały

Jest to zadanie własne gminy, dotowane z budżetu państwa i przysługuje pełnoletnim osobom samotnie gospodarującym lub pozostającym w rodzinie, całkowicie niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności (wymagane orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności) i spełniającym kryterium dochodowe, określone w ustawie o pomocy społecznej.

W 2015 roku z zasiłku stałego skorzystało **51 rodzin** (w 2014 r- 43 rodziny, w 2013 r - 45 rodzin). Kwota wydatkowana na realizację tego świadczenia w 2015 r. wyniosła **241 686,51 zł** (w 2014 r. -202 915,46 zł, w 2013 r.- 187 111,20 zł).

Podwyższenie kryterium dochodowego w 2015 r. miało wpływ na zwiększenie się liczby rodzin, które uzyskały pomoc w tej formie, i tym samym wzrost wydatków w stosunku do lat ubiegłych.

Ponadto, zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. z 2015r., poz.1058) w 2015 r. została ustalona maksymalna kwota zasiłku stałego, która nie może być wyższa niż 604 zł (do 30 września 2015 r. - 529,00 zł). Jeżeli osoba uprawniona posiada dochód, np. zasiłek pielęgnacyjny lub alimenty, to wysokość zasiłku stałego jest pomniejszana o ten dochód.

4.1.2 Zasiłek okresowy

W/w świadczenie przysługuje osobom i rodzinom spełniającym kryterium dochodowe i przyznawane jest m.in. ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie. Od kilkunastu lat jest to zadanie własne gminy, częściowo dotowane z budżetu państwa.

W 2015 roku przyznano w/w świadczenia dla **70 rodzin** (w 2014 r. - 64 rodziny, w 2013 r. -59 rodzin), na kwotę **105 762,32 zł**, z czego **88 497, 77 zł stanowiła dotacja (w 2014 r.-105 144,36 zł**, z czego 92 156,33 zł -dotacja, w 2013 r.-82 000,67 zł, z czego 75 666,78 zł -dotacja).

W 2015 r. zasiłek okresowy przyznawany był głównie z powodu bezrobocia.

4.1.3 Zasiłek celowy i specjalny celowy

Zasiłek celowy stanowi zadanie własne gminy. Jest to podstawowe świadczenie przyznawane dla osób i rodzin na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych, a w szczególności na pokrycie m.in. części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium ustawowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy, m.in. na pokrycie części lub całości leczenia.

W 2015 roku z tych form pomocy skorzystały łącznie **174 rodziny** (w 2014 r.- 220 rodzin, w 2013 r.- 246 rodzin), na kwotę **191 700,00 zł** (w 2014 r.- 183 000,00 zł, w 2013 r.- 183 243,51 zł), **w tym kwotę 4 904,00 zł** stanowiły specjalne zasiłki celowe, które otrzymało **10 rodzin**.

4.1.4 Zasiłek celowy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego

Zgodnie z art 40 ustawy o pomocy społecznej świadczenie to przyznawane jest osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego. W takim przypadku zasiłek ten przyznawany jest niezależnie od dochodu.

W 2015 roku Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żurominie wydatkował kwotę **2 000,00 zł** na pokrycie kosztów powstałych w wyniku zdarzeń losowych- dla 1 rodziny w związku z pożarem budynku gospodarczego i koniecznością zabezpieczenia opału oraz dla 1 rodziny na koszty związane z naprawą dachu zerwanego w czasie silnego wiatru.

4.1.5 Program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014–2020

Wieloletni program wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020 jest programem w zakresie realizacji zadań własnych o charakterze obowiązkowym, określonych w art. 17 ust. 1 pkt. 14 ustawy o pomocy społecznej. Jest kontynuacją programu wieloletniego, który funkcjonował do 31.12.2014 roku.

Szczegółowe zasady przyznawania pomocy w ramach tego programu zostały określone w Uchwale Nr 221 Rady Ministrów z 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014–2020 oraz Uchwałach Rady Miejskiej w Żurominie:

-Nr 298/XXXIX/14 z dnia 22 stycznia 2014 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do udzielenia pomocy w zakresie dożywiania dla osób i rodzin, których dochód przekracza kryterium dochodowe, w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" na lata 2014-2020",

-Nr 301/XL/14 z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania "Pomoc gminy w zakresie dożywiania" na lata 2014-2020".

Miejsko -Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żurominie w ramach tego zadania realizował wsparcie na zakup posiłku lub żywności dla dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej oraz uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej, a także dla osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub niepełnosprawnych.

Pomoc w tej formie była przyznawana jeżeli dochód osoby nie przekraczał progu 150% kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ust.1 ustawy o pomocy społecznej, a który został ustanowiony Uchwałą Nr 298/XXXIX/14 Rady Miejskiej w Żurominie z dnia 22 stycznia 2014 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do udzielenia pomocy w zakresie dożywiania dla osób i rodzin, których dochód przekracza kryterium dochodowe, w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" na lata 2014-2020".

Kryterium dochodowe 150%	do 30 września 2015 r	od 1 października 2015 r.
dla osoby samotnie gospodarującej	813,00 zł	951,00 zł
dla osoby w rodzinie	684,00 zł	771,00 zł

W 2015 r. z programu skorzystało **667 osób**. Łączny koszt programu wyniósł **190 000,00 zł**, z czego **135 200,00 zł** stanowiła **dotacja celowa z budżetu państwa**.

W związku z podwyższeniem kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej oraz większej dotacji przyznanej przez Wojewodę, z programu w 2015 r. skorzystała większa liczba osób niż w latach ubiegłych.

Wyszczególnienie		2015 r.	2014 r.	2013 r.
Wydatki w zł	Ogółem	190 000,00	157 700,00	181 255,84
	-w tym dotacja	135 200,00	102540	113 414,00
Liczba osób -ogółem , korzystających z programu		667	617	609
Liczba osób korzystających z zasiłku celowego na zakup żywności -posiłku		470 (159 rodzin)	478 (148 rodzin)	389 (123 rodziny)
Liczba uczniów korzystających z gorącego posiłku w szkołach		188	134	216
Liczba uczniów korzystających z gorącego posiłku w szkołach bez konieczności przeprowadzania wywiadu środowiskowego		9	5	4
Średni koszt posiłku		4,34 zł	4,06 zł	4,57 zł
Średnia kwota zasiłku celowego na zakup żywności posiłku		628,91 zł	652,39 zł	374,68 zł

Ponadto dyrektorzy szkół na podstawie wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania "Pomoc gminy w zakresie dożywiania" na lata 2014-2020 korzystali z możliwości objęcia wsparciem w formie gorącego posiłku uczniów, którzy wg rozeznania wymagali dożywiania bez konieczności przeprowadzania wywiadu środowiskowego. Na podstawie listy uczniów przekazanej przez dyrektorów szkół, Ośrodek w 2015 r. przyznał pomoc w formie posiłku dla **9 dzieci** na łączną kwotę **3 849,00 zł**.

W ramach programu dożywiania Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żurominie w okresie wakacyjnym od dnia 6 lipca 2015 r. do dnia 31 lipca 2015 r. zorganizował tzw. „**wakacyjne obiady**”. Gorący posiłek (obiad) wydawany był w **Zespole Szkół nr 1 w Żurominie** i skorzystało z niego **38 dzieci** z rodzin, u których dochód netto na osobę w rodzinie nie przekraczał 150% z kwoty kryterium dochodowego, określonego w art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

4.1.6 Usługi opiekuńcze

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żurominie w 2015 r. realizował również pomoc w formie usług opiekuńczych, świadczonych w środowisku. Jest to zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym i jest przyznawane osobom, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, a rodzina nie może takiej pomocy zapewnić, bądź osobom samotnym, które takiego wsparcia są pozbawione.

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Na terenie Gminy i Miasta Żuromin pomoc w tej formie realizowana była przez 5 opiekunek środowiskowych, zatrudnionych w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Żurominie i w roku 2015 tym świadczeniem zostało objętych **19 środowisk**, w tym **5 na wsi** (Olszewo- 2 środowiska, Poniatowo- 2 środowiska, Franciszkowo- 1 środowisko).

Usługi opiekuńcze przyznawane były nieodpłatnie osobom, u których dochód na osobę i na osobę w rodzinie nie przekraczał kwoty kryterium dochodowego, określonego w ustawie o pomocy społecznej tj. do 30 września 2015 r.- 542,00 zł dla osoby samotnej i 456,00 zł dla osoby w rodzinie, natomiast od 1 października 2015 r., zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. z 2015r., poz.1058), dochód ten nie mógł przekroczyć kwot: 634,00 zł dla osoby samotnej i 514,00 zł dla osoby w rodzinie.

Jeżeli dochód osób ubiegających się o ten rodzaj wsparcia przekraczał w/w kwoty wówczas Ośrodek, w decyzji administracyjnej ustalał odpłatność na podstawie stosownej uchwały Rady Miejskiej.

Do dnia 25.05.2015 r. odpłatność za usługi opiekuńcze przyznawana była na podstawie Uchwały nr 184/XX/2004 Rady Miejskiej w Żurominie z dnia 2 lipca 2004 r. w sprawie: szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od odpłatności jak również trybu ich pobierania i Uchwały Nr 218/XXIX/13 Rady Miejskiej w Żurominie z dnia 22 marca 2013 r. w sprawie zmiany Uchwały nr 184/XX/2004 Rady Miejskiej w Żurominie z dnia 2 lipca 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem

specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczególnych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od odpłatności jak również trybu ich pobierania.

W związku ze wzrostem kosztów ponoszonych przez Ośrodek na realizację usług opiekuńczych od 26.05.2015 r. Uchwałą nr 44/VII/15 Rady Miejskiej w Żurominie z dnia 15 kwietnia 2015r. w sprawie: określenia szczególnych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczególnych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od odpłatności jak również trybu ich pobierania została ustalona nowa odpłatność za 1 godzinę usług opiekuńczych.

Odpłatność 100 % za 1 godzinę usług opiekuńczych	Do 25.05.2015 r.	Od 26.05.2015 r. i obecnie
	15,98 zł	17,53 zł

Rok	2015 r.	2014 r.	2013 r.
Wydatki na usługi opiekuńcze w zł	184 927,00	205 848,00	197 348,00
Kwota odprowadzona do Gminy z tytułu wnoszenia opłat za usługi opiekuńcze w zł	31 655,15	34 792,45	28 798,83

Całkowite koszty realizacji usług opiekuńczych, tj. przede wszystkim koszty wynagrodzenia opiekunek środowiskowych w 2015 r. wyniosły **184 927,00 zł**.

4.1.7 Kierowanie do Domu Pomocy Społecznej

Kierowanie do Domów Pomocy Społecznej osób wymagających całodobowej opieki i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca w tym domu jest obowiązkowym zadaniem własnym Gminy.

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Pobyt w domu pomocy społecznej jest odpłatny do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca DPS, ustalanego przez Starostę Powiatowego, właściwego ze względu na miejsce w którym znajduje się dom pomocy społecznej.

Opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej ponoszą w kolejności:

- mieszkaniec domu, nie więcej jednak niż 70% swojego dochodu,
- małżonek, zstępni przed wstępnymi,
- gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej.

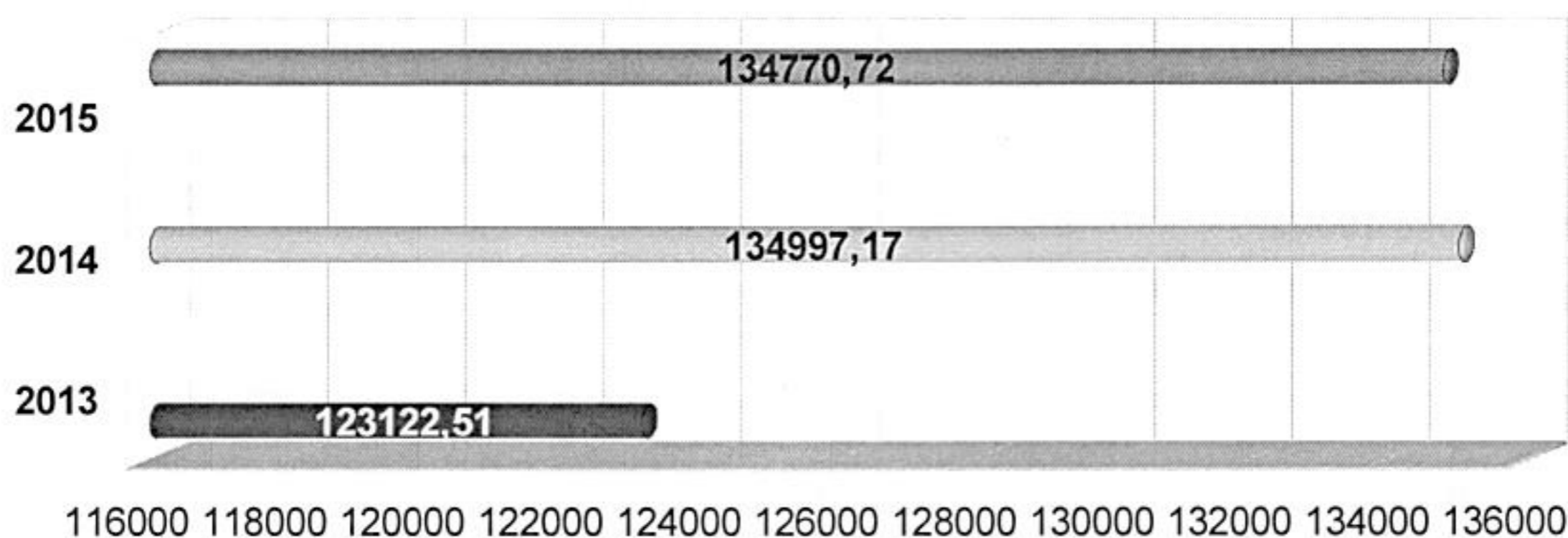
W 2015 roku podobnie jak w roku 2014 i 2013, w Domach Pomocy Społecznej przebywały osoby skierowane tam w latach ubiegłych. Łącznie w tych placówkach przebywało **5 osób**, z tego 4 - to osoby z zaburzeniami psychicznymi i 1 osoba - somatycznie chora.

Gmina pokrywała koszty na pobyt osób przebywających w następujących Domach Pomocy Społecznej:

- Dom Pomocy Społecznej w Przasnyszu, powiat przasnyski- 1 osoba,
- Dom Pomocy Społecznej w Gródku, powiat zwoleński -1 osoba,

- Dom Pomocy Społecznej w Obrytem, powiat gostyński -1 osoba,
- Dom Pomocy Społecznej w Czarnowie, powiat gostyński- 1 osoba,
- Dom Pomocy Społecznej w Czarnowie -filia Rogożewek, powiat gostyński- 1 osoba.

Łączna odpłatność Gminy na pobyt mieszkańców w 2015 r. wyniosła 134 770,72 zł. Średnio miesięcznie za pobyt jednej osoby dopłacano 2 211,82 zł (w 2014 r.-2 264,23 zł, w 2013 r. -2 192,33 zł).

Wydatki w 2015 r. pozostają na podobnym poziomie jak w 2014 r. Większość kosztów, podobnie jak w latach poprzednich, ponosiła Gmina z uwagi na fakt kierowania tam osób z niskimi dochodami i braku możliwości finansowania ze strony rodziny.

Osoby wymagające całodobowej specjalistycznej opieki medycznej mogą być również umieszczane w **Zakładach Opiekuńczo-Lecznicznych**.

Wówczas rolą Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żurominie jest wyłącznie pomoc dla tych osób w zakresie przygotowywania dokumentacji niezbędnej do umieszczenia w tych placówkach.

Należy nadmienić, iż Gmina nie partycypuje w kosztach pomocy osobom tam umieszczonym, ponieważ wyżywienie i zakwaterowanie finansowane jest wyłącznie ze środków własnych osób tam przebywających (70% posiadanego dochodu) oraz środków Narodowego Funduszu Zdrowia.

Ponadto, w 2015 r. na podstawie art.7 ust.1 pkt 16 i art. 59 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej M-GOPS w Żurominie wydał 1 decyzję o skierowaniu osoby chorej na stwardnienie rozsiane do **Krajowego Ośrodka Mieszkalno-Rehabilitacyjnego dla Osób Chorych na Stwardnienie Rozsiane w Dąbku**.

Jednak Ośrodek nie ponosił kosztów z tym związanych, nasze działanie ograniczyło się w tym przypadku wyłącznie do postępowania administracyjnego, dotyczącego wydania decyzji o skierowaniu. Dalszą zaś realizację czynności administracyjnych w w/w sprawie, dotyczącą umieszczenia i ustalenia odpłatności za pobyt w Krajowym Ośrodku Mieszkalno-Rehabilitacyjnym dla Osób Chorych na Stwardnienie Rozsiane wykonywał Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie (Departament Zdrowia i Polityki Społecznej). Koszty przebywania osób w w/w Ośrodku ponosi samorząd województwa.

4.1.8 Schronienie

Osoba lub rodzina ma prawo do schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania, jeżeli jest tego pozbawiona. Do schronisk kierowane są osoby bezdomne, czyli osoby niezamieszkujące w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowane na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osoby

niezamieszkujące w lokalu mieszkalnym i zameldowane na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania. Udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca noclegowego w noclegowniach, schroniskach, domach dla bezdomnych i innych miejscach do tego przeznaczonych.

W schronisku, znajdującym się w miejscowości **Miączyn Duży** w 2015 r. przebywały **2 osoby bezdomne z terenu Gminy i Miasta Żuromin**. Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żurominie poniósł koszty pobytu tylko za 1 z nich i łącznie wydatkował na ten cel kwotę **6 300,00 zł**. Natomiast druga z tych osób koszty pobytu opłacała z własnych środków (z M-GOPS w Żurominie otrzymywała zasiłek stały).

4.2 Zadania własne z zakresu ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. 2013 r., poz. 966 ze zm.)

Dodatki mieszkaniowe

Realizacja dodatków mieszkaniowych jest zadaniem własnym gminy, którego bezpośrednim realizatorem w Żurominie jest Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

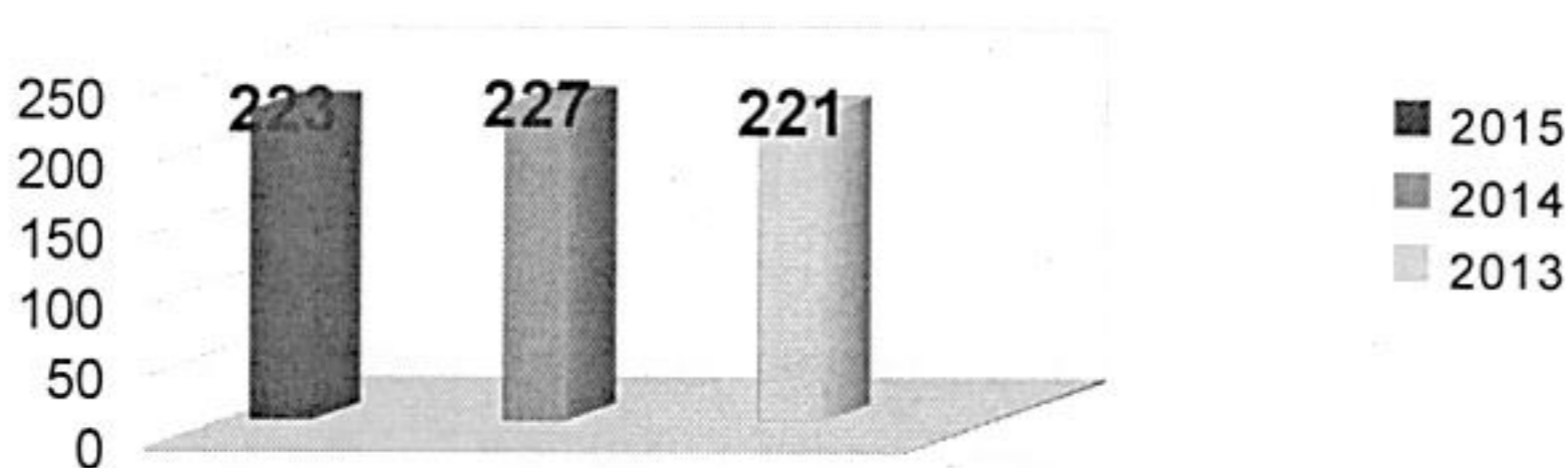
W/w świadczenie jest formą pomocy państwa dla osób, które nie są w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, przy jednoczesnym spełnianiu warunków określonych w ustawie o dodatkach mieszkaniowych i stosownych rozporządzeniach do w/w ustawy.

Podstawowymi wymogami uprawniającymi do otrzymania dodatku mieszkaniowego są m.in.:

- posiadanie tytułu prawnego do zajmowanego mieszkania,
- dochód, który na osobę w gospodarstwie domowym w okresie trzech miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku nie może być większy niż **175 %** kwoty najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym i **125 %** kwoty najniższej emerytury w gospodarstwie wieloosobowym,
- powierzchnia użytkowa mieszkania, która nie może przekraczać dopuszczalnej powierzchni normatywnej, określonej w ustawie.

W 2015 roku z tej formy pomocy skorzystały **223 rodziny** i wydano **354 decyzje przyznające dodatek mieszkaniowy**.

Liczba rodzin korzystających z dodatków mieszkaniowych w latach 2013-2015

Średnia kwota dodatku mieszkaniowego przyznawanego w 2015 r. wynosiła **158,20 zł** (najniższa -22,94 zł najwyższa -364,03 zł).

Poniższe zestawienie przedstawia strukturę wydatków z zakresu dodatków mieszkaniowych. W 2015 r. łączna kwota wydatkowana na realizację dodatków mieszkaniowych wyniosła **338 067,28 zł**.

W porównaniu do poprzednich lat wydatki na w/w świadczenia zmniejszyły się. Jest to związane m.in. z corocznym wzrostem rent i emerytur oraz płacy minimalnej.

Nazwa zakładu	Wydatkowane kwoty w zł		
	2015 r.	2014 r.	2013 r.
S. M. Żuromianka	149 144,22	149 514,56	151 187,64
S.M. Vistula	14 139,32	12 392,71	11 451,25
Żuromińskie Zakłady Komunalne	159 236,91 w tym ryczałt 1206,42	167 874,03 -w tym 1543,05-ryczałt	181 038,80 -w tym 2125,49- ryczałt
LO Żuromin	-	-	471,84
Prywatni –budownictwo,domex, domy jednorodzinne - w tym mieszkańcy wsi)	15 546,83	20 848,80	16 087,95
RAZEM	338 067,28	350 630,10	360 237,48

Jak wynika z powyższej tabeli najwięcej środków pieniężnych z tytułu dodatków mieszkaniowych Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żurominie przekazuje dla najemców lokali mieszkalnych stanowiących zasób spółdzielni mieszkaniowych i Żuromińskich Zakładów Komunalnych. Pozostałe środki kierowane były do najemców lokali prywatnych.

4.3 Zadania własne z zakresu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 332 ze zm.)

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żurominie od 2011 roku realizuje zadania, wynikające z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Jest jednostką, której na mocy Uchwały Rady Miejskiej Nr 126/XVI/12 z 9 lutego 2012 r. w sprawie zmian w statucie Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żurominie, powierzono organizację pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Działania, jakie realizuje M-GOPS prowadzone są w kierunku wzmocnienia funkcji rodziny, rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych oraz zapewnienia jej pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Wsparcie to świadczone jest przez pracowników socjalnych w ramach pracy socjalnej oraz przez asystenta rodziny.

4.3.1 Asystent Rodziny

Od 2015 r., zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej obligatoryjnym zadaniem gminy jest zatrudnianie asystenta rodziny. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żurominie w ramach konkursu „Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2015”, ogłoszonego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej pozyskał środki na dofinansowanie kosztów zatrudnienia asystenta rodziny.

Asystent rodziny jest przydzielany do rodziny, przeżywającej trudności opiekuńczo-wychowawcze przez Kierownika M-GOPS na wniosek pracownika socjalnego lub może być zobowiązany przez sąd rodzinny.

Rolą asystenta rodziny jest wzmocnienie i uzupełnianie działań prowadzonych przez pracownika socjalnego, a dotyczących wspierania rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Główne zadania asystenta rodziny to przede wszystkim udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów głównie wychowawczych, ale też socjalnych, psychologicznych, w poprawie ich sytuacji życiowej, rodzinnej, podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych, w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin oraz monitorowanie sytuacji rodziny zarówno w trakcie pracy z rodziną, jak i po jej zakończeniu.

Praca asystenta z rodziną realizowana jest również w przypadku czasowego umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. Wówczas zadaniem asystenta jest nie tylko praca z rodziną w miejscu zamieszkania, ale i współpraca z rodziną zastępczą bądź powiatowym koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, odpowiedzialnym za dziecko umieszczone w instytucji sprawującej pieczę zastępczą oraz z sądem. Asystent uczestniczy we wszystkich działaniach innych służb i instytucji, zmierzających do powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na jednego asystenta rodziny nie może przypadać więcej niż 15 rodzin.

W 2015 roku asystent rodziny przydzielony został do 2 nowych rodzin, za ich zgodą, natomiast do 1 rodziny na wniosek sądu i po wyrażeniu przez rodzinę zgody. Asystent rodziny kontynuował pracę z 13 rodzinami, zaś łącznie swoim wsparciem w 2015 r. objął 16 rodzin -liczba rodzin w jednym okresie nie przekroczyła 15 rodzin (w 2014 r.-15 rodzin, w 2013 r.-11 rodzin).

Ponadto w 2015 roku z 2 rodzinami została zakończona asystentura ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę, natomiast z kolejnymi 2 rodzinami - ze względu na osiągnięcie założonych celów.

Według stanu na 1 marca 2016r. asystent współpracował z 13 rodzinami, z czego do dwóch rodzin asystent był przydzielony na wniosek sądu i za ich zgodą.

Poniższa tabela przedstawia wydatki w związku z zatrudnieniem asystenta rodziny.

Rok	2015 r.	2014 r.	2013r.
Wydatki w zł	28 720,80 zł	27 045,42 zł	15 303,35 zł
-w tym dotacja	21 540,60 zł	24 376,00 zł	11 019,18 zł

4.3.2 „Klub Asystenta”

Asystent rodziny w ramach swoich zadań w 2015 r. kontynuował zajęcia w ramach „Klubu Asystenta”. W co tygodniowych zajęciach uczestniczyło łącznie 14 dzieci w wieku od 4 do 14 lat z 6 rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny. Zajęcia odbywały się w 3-ch grupach oraz indywidualnie i trwały ok. 90 minut. Dzieci spotykały się w „Klubie” przez cały rok 2015, z wyjątkiem wakacji.

Podczas spotkań asystent pracował nad poprawą relacji rówieśniczych oraz prawidłową komunikacją wśród dzieci, uczył ich wyrażania swoich potrzeb i pragnień, przy jednoczesnym słuchaniu i rozumieniu oczekiwań innych osób, a także służył pomocą w nauce. Zajęcia miały charakter motywujący dzieci do właściwych zachowań i wiary we własne możliwości.

W 2016 r. asystent kontynuuje spotkania trzy razy w tygodniu, w których uczestniczy 11 dzieci z 6 rodzin. Zajęcia trwają 90 – 120 minut i są dostosowane do potrzeb i możliwości dzieci. Każde dziecko uczestniczy w zajęciach jeden raz w tygodniu.

4.3.3 Koszty gminy za pobyt dziecka w pieczy zastępczej

Gmina i Miasto Żuromin, zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej realizuje obowiązek ponoszenia kosztów za pobyt dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym, wynoszących:

10% w I roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,

30 % w II roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,

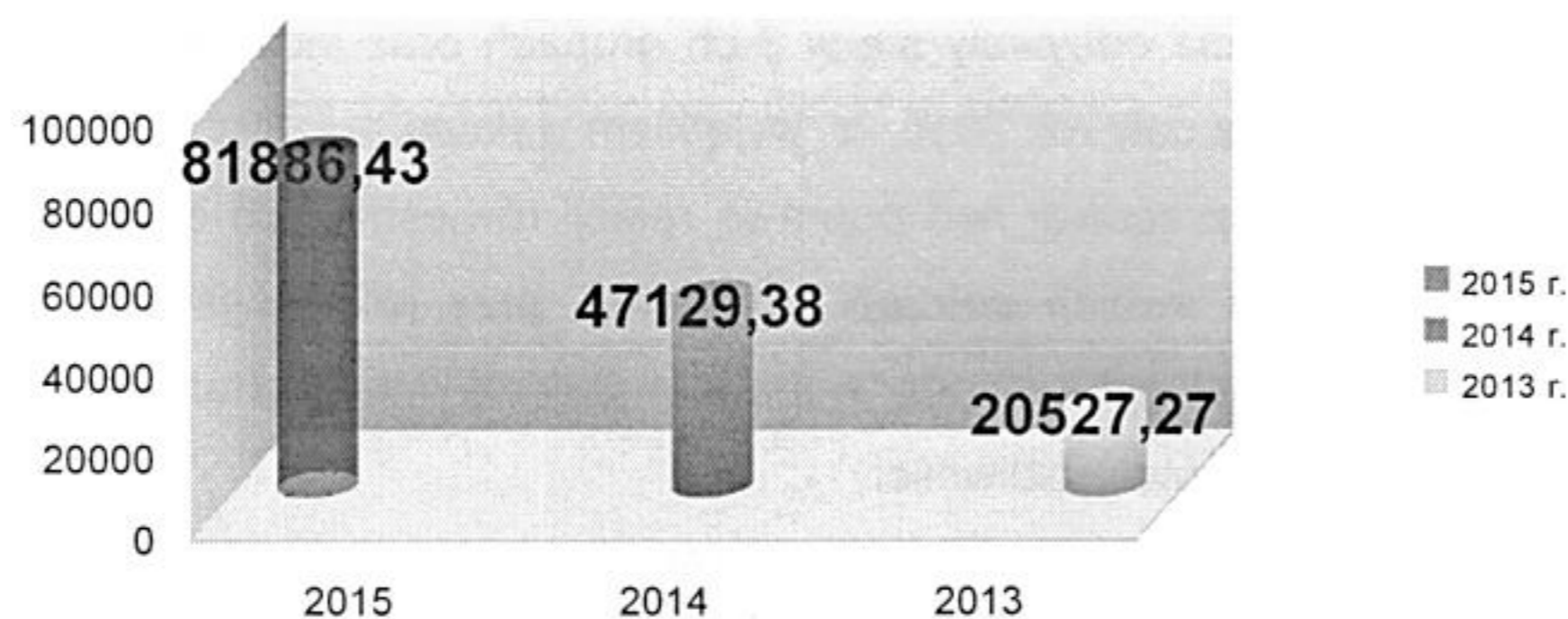
50 % w III roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W 2015 r. gmina partycypowała w kosztach pobytu **12 dzieci w pieczy zastępczej**. Wydatki poniesione na ten cel wyniosły **81 886,43 zł**.

Rok	Liczba umieszczonych dzieci					Razem
	Spokrewniona rodzina zastępcza	Niezawodowa rodzina zastępcza	Zawodowa rodzina zastępcza	Powiatowy Zespół Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Gostyninie	Rodzinny Dom Dziecka Gołubie (Kartuzy)	
2015	5	1	-	4	2	12
2014	8	1	-	5	2	16
2013	6	1	2	5	2	16

Obecnie, z terenu Gminy i Miasta Żuromin (dane z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żurominie z dnia 10.02.2016 r.) **19 dzieci** jest umieszczonych w pieczy zastępczej, z tego 9 dzieci zostało skierowanych przed 01.01.2012 r., tj. dniem wejścia w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w związku z tym gmina nie partycypuje w kosztach pobytu.

Koszty gminy w zakresie utrzymania dzieci w pieczy zastępczej co roku wzrastają, z uwagi na to, iż niektóre dzieci przebywały już drugi, bądź trzeci rok w pieczy zastępczej. Należy podkreślić, iż będą one wzrastały również w kolejnych latach, stosownie do określonego w ustawie udziału gminy.

Wydatki w zł poniesione na utrzymanie dzieci w pieczy zastępczej w latach 2013 - 2015

4.3.4 „Program wspierania rodziny w Gminie i Mieście Żuromin na lata 2015 – 2018”

Zgodnie z założeniami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w 2015 r. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żurominie opracował „Program wspierania rodziny w Gminie i Mieście Żuromin, na lata 2015 – 2018”, który przyjęto Uchwałą Nr 32/VI/15 Rady Miejskiej w Żurominie z dnia 12 marca 2015 r. w sprawie przyjęcia 3-letniego gminnego programu wspierania rodzin w Gminie i Mieście Żuromin na lata 2015 -2018. Program ten jest kontynuacją realizowanego w ramach w/w ustawy „Programu wspierania rodziny w Gminie i Mieście Żuromin na lata 2012 -2015”, przyjętego w dniu 29 marca 2012 r. Uchwałą Nr 131/XVII/12 Rady Miejskiej w Żurominie w sprawie przyjęcia 3-letniego gminnego programu wspierania rodzin w Gminie i Mieście Żuromin na lata 2012 -2015.

Jest to istotny element polityki Gminy i Miasta Żuromin wobec rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo –wychowawczej, jak również rodzin z innymi problemami i ma charakter zróżnicowany, zarówno profilaktyczny, jak i interwencyjny, w zależności od celów i poszczególnych zadań.

Głównym jego założeniem jest utworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia dziecka i jego rodziny w Gminie i Mieście Żuromin, zmierzającego do skutecznej ochrony dziecka oraz pomocy rodzinie w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Wśród celów szczegółowych niniejszego Programu znajdują się m.in. prowadzenie wczesnej interwencji i działań interdyscyplinarnych w rodzinie przejawiającej różnego rodzaju dysfunkcje, wspomaganie potencjału rozwojowego rodzin mających trudności opiekuńczo – wychowawcze i różne problemy społeczne, pomoc dzieciom i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych w kształceniu i wszechstronnym rozwoju, wsparcie rodzin, których dzieci umieszczone są w pieczy zastępczej w celu powrotu dzieci do rodziny naturalnej oraz rozwój form opieki zastępczej, wspieranie rodzin dotkniętych problemem niepełnosprawności, pomoc samotnym rodzicom oraz rodzinom wielodzietnym.

5. ZADANIA ZLECONE GMINIE

5.1 Zadania zlecane z zakresu ustawy z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 114 ze zm.) i ustawy z dnia 30 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 162)

5.1.1 Świadczenia rodzinne

System świadczeń rodzinnych służy wspieraniu rodzin w zabezpieczeniu potrzeb związanych z wydatkami na utrzymanie dzieci. Są to zadania zlecane gminie i ich realizacja odbywa się w oparciu o dotację z budżetu państwa.

W 2015 roku na wypłatę świadczeń rodzinnych przeznaczono kwotę **3 684 154,00 zł** (wraz z zasiłkiem dla opiekuna) oraz wydano w tym zakresie **1202 decyzji administracyjnych**, w tym **1 decyzję odmowną** (niespełnienie przesłanek do zasiłku rodzinnego).

W związku z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2015 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna w 2015 r. zostały

zwiększone kwoty świadczeń rodzinnych oraz kryterium dochodowe, uprawniające do uzyskania świadczeń rodzinnych.

Kryterium dochodowe	
do 30 września 2015 r.	od 1 listopada 2015 r.
na osobę w rodzinie 574,00 zł	na osobę w rodzinie 674,00 zł
na osobę w rodzinie z niepełnosprawnym dzieckiem 664,00 zł	na osobę w rodzinie z niepełnosprawnym dzieckiem 764,00 zł

W 2015 roku do Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żurominie zostało złożonych **1 117 wniosków o przyznanie prawa do świadczeń rodzinnych** (w 2014 r. - 1 173, w 2013 r.- 1 104), w tym **832 wnioski** dotyczyły ustalenia prawa do zasiłku rodzinnego (w 2014 r. - 769, w 2013 r.- 844). Natomiast **698 wniosków o zasiłek rodzinny** zostało złożonych w terminie od 1 września 2015 r. do 30 listopada 2015 r.

Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami są udzielane na okresy zasiłkowe, które trwają od 1 listopada danego roku do 31 października roku następnego.

W 2015 r. łącznie ze wzrostem progu dochodowego została zmieniona wysokość zasiłków rodzinnych. Kwoty te obowiązują od 1 listopada 2015 r. do 31 października 2016 r. i wynoszą:

- **89 zł** na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia,
- **118 zł** na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia,
- **129 zł** na dziecko w wieku powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia.

Również wysokość niektórych dodatków do zasiłku rodzinnego została zmieniona m.in. dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka, dodatku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, dodatku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, dodatku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania.

Podwyższenie kryterium dochodowego w 2015 r. spowodowało, iż z zasiłków rodzinnych skorzystała większa liczba osób uprawnionych do tych świadczeń. Natomiast pomimo wzrostu kwot zasiłków rodzinnych wydatki w 2015 r. w porównaniu do 2014 r. nieznacznie zmalały. Wpływ na to miała struktura rodzin, korzystających z zasiłku rodzinnego (liczba i wiek dzieci, na które przyznawano w/w świadczenia).

Zasiłki rodzinne			
Rok	2015	2014	2013
Liczba rodzin	774	769	855
Wydatki w zł	1 515 180,00	1 531 041,00	1 689 341,00

Analogicznie do wzrostu liczby uprawnionych do zasiłku rodzinnego, wzrosła liczba osób otrzymujących dodatki do w/w zasiłku. Zwiększyły się również wydatki w tym zakresie.

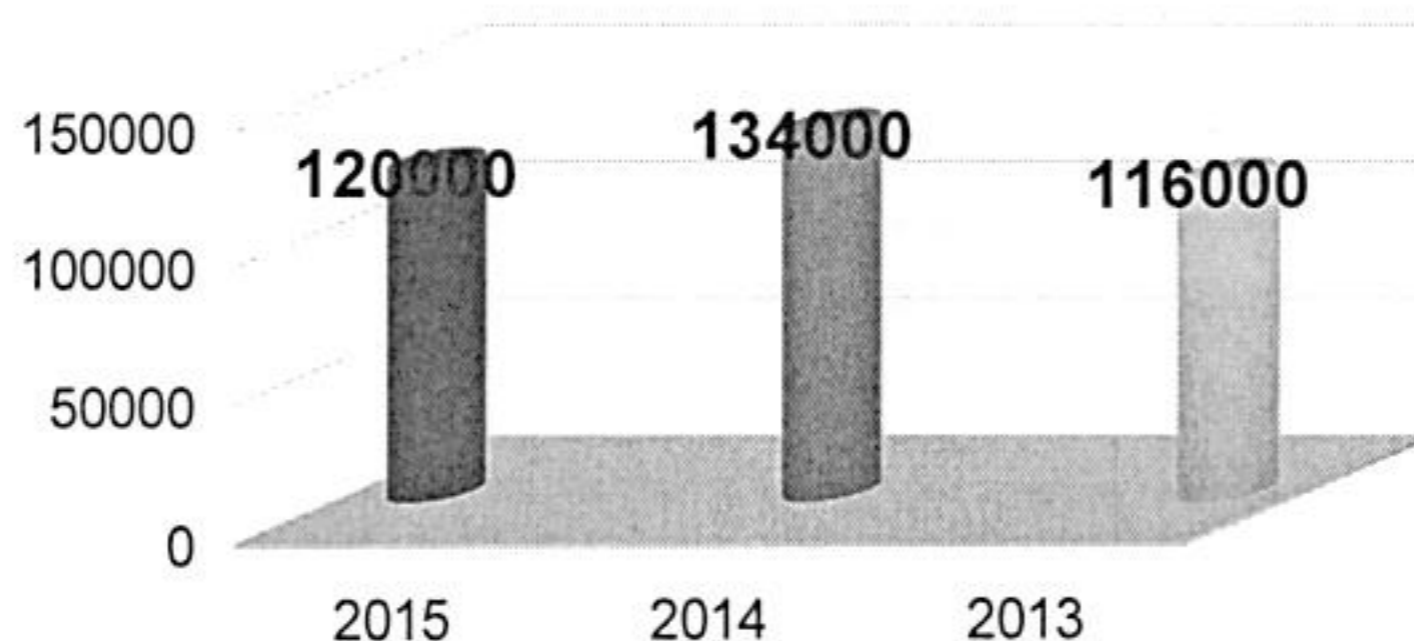
Dodatki do zasiłku rodzinnego						
	Liczba rodzin			Wydatki w zł		
	2015 r.	2014 r.	2013 r.	2015 r.	2014 r.	2013 r.
Dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu:	710	661	776	666 581,00	645 920,60	735 627,00
urodzenia dziecka	71	71	62	71 000,00	72 000,00	62 000,00
opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	37	30	41	103 120,00	82 293,60	138 547,00
samotnego wychowywania dziecka	32	28	33	79 485,00	72 127,00	81 970,00
kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	54	54	60	50 020,00	47 000,00	48 920,00
rozpoczęcia roku szkolnego	552	573	616	93 400,00	97 600,00	107 200,00
podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	204	203	227	96 676,00	97 860,00	106 190,00
wychowywanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	157	159	167	172 880,00	177 040,00	190 800,00

5.1.2 Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka tzw "becikowe"

Świadczenie to przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka. Warunkiem otrzymania zapomogi jest dochód rodziny, który w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie może przekroczyć kwoty **1 922,00 zł netto** oraz pozostawanie matki dziecka pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do dnia porodu.

Wysokość jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka wynosi **1 000,00 zł**.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy w Żurominie w 2015 r. przyznał pomoc w tej formie dla **120 rodzin** (w 2014 r.-116 rodzin, 2013 r.-131 rodzin) na łączną kwotę **120 000,00 zł** (w 2014 r.-134 000,00 zł , w 2013 r.-116 000,00 zł).

5.1.3 Świadczenia opiekuńcze

W zakresie ustawy o świadczeniach rodzinnych oprócz zasiłku rodzinnego i dodatków realizowane były również **świadczenia opiekuńcze** przedstawione w poniższej tabeli.

Rodzaj świadczenia	Uprawnieni	Kwota świadczenia miesięcznie	Kryterium dochodowe
Zasiłek pielęgnacyjny	<ul style="list-style-type: none"> - niepełnosprawne dzieci do 16 roku życia, - osoby niepełnosprawne w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, - osoby niepełnosprawne w wieku powyżej 16 roku życia, legitymujące się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia; - osoby, która ukończyły 75 lat. <p>Przyznawany w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji</p>	153,00 zł	przyznawany bez względu na dochód
Specjalny zasiłek opiekuńczy	<ul style="list-style-type: none"> - opiekunowie dorosłych osób z niepełnosprawnością, <p>Przyznawany w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.</p>	520,00 zł od 1 lipca 2013 r.	przysługuje, jeżeli łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekracza obecnie kwoty 764,00zł.
Świadczenie pielęgnacyjne	<ul style="list-style-type: none"> - rodzice dzieci z niepełnosprawnością, <p>Przysługuje jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny, jeżeli niepełnosprawność tej osoby powstała nie później niż do ukończenia 18 roku życia lub w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25 roku życia.</p>	1 200,00 zł (od 1 stycznia 2015r. do 31 grudnia 2015r.) 1 300,00 zł (od 1 stycznia 2016r. do 31 grudnia 2016r.)	przyznawane bez względu na dochód

Kolejna tabela przedstawia zestawienie liczby rodzin i wysokość wydatków, które zostały poniesione na świadczenia opiekuńcze w latach 2013-2015.

ŚWIADCZENIA OPIEKUŃCZE								
Rok	Zasiłki pielęgnacyjne		Specjalne zasiłki opiekuńcze		Świadczenia pielęgnacyjne		Pomoc finansowa dla osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne	
	Liczba rodzin	Wydatki w zł	Liczba rodzin	Wydatki w zł	Liczba rodzin	Wydatki w zł	Liczba rodzin	Wydatki w zł
2015	308	515 763,00	27	114 435,00	43	568 120,00	3 wyrównanie za 2014 r.	1 000,00
2014	302	509 031,00	17	60 632,00	43	370 415,00	48 (w tym 5 rodzin – wyrównanie za lata 2012 i 2013)	98 800,00
2013	300	495 567,00	9	25 480,00	124	501 912,00	-	-

Z powyższych danych wynika, iż w 2015 r. odnotowano większą liczbę osób, korzystających ze specjalnych zasiłków opiekuńczych i adekwatnie wzrost wydatków. Natomiast w związku ze zwiększeniem kwot świadczenia pielęgnacyjnego, wydatki na realizację tych świadczeń **wzrosły o 197 705,00 zł**.

Należy nadmienić, że znaczna różnica w liczbie rodzin, korzystających ze świadczeń pielęgnacyjnych w latach 2015 i 2014, w porównaniu do roku 2013, wynika z faktu, iż nastąpiła zmiana przepisów prawa w tym zakresie. Obecnie oprócz świadczeń pielęgnacyjnych są również realizowane: specjalny zasiłek opiekuńczy oraz zasiłek dla opiekuna.

W 2015 r. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żurominie wypłacił również wyrównanie za 2014 r. w ramach pomocy finansowej, przysługującej w 2014 r. dla **3 rodzin** pobierających świadczenie pielęgnacyjne w łącznej kwocie **1 000,00 zł**. Pomoc ta realizowana była na podstawie rządowego programu wspierania osób uprawnionych do świadczenia pielęgnacyjnego dla osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne jako dodatkowe wsparcie, wypłacane w tym samym terminie, co świadczenie pielęgnacyjne.

5.1.4 Zasiłek dla opiekunów

Od maja 2014 roku Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żurominie kontynuuje zadania, wynikające z ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów. Świadczenie to przysługuje osobom, którzy z dniem 1 lipca 2013 r. utracili prawo do świadczeń pielęgnacyjnych, w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji uprawniającej do korzystania z w/w świadczeń (uznanie za niekonstytucyjny art.11 ust.3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw).

Wysokość zasiłku dla opiekuna wynosi **520,00 zł** i **przyznawany jest on bez względu na dochód**.

W 2015 r. uprawnionych do korzystania z zasiłku dla opiekuna było **37 rodzin** (w 2014 r.- 67 rodzin)

i wydatkowano na ten cel **183 075 zł** (w 2014 r. 423 035,20 zł).

183075

423035,2

■ 2015
■ 2014

Należy nadmienić, iż liczba osób uprawnionych do w/w świadczenia oraz wydatki na ten cel będą w kolejnych malały, gdyż jest to prawo wygasające.

Natomiast od 1 stycznia 2016 r. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje poszerzony katalog świadczeń rodzinnych w ramach zmian w ustawie o świadczeniach rodzinnych.

„Złotówka za złotówkę”

Świadczenie to uprawnia do korzystania z zasiłku rodzinnego i dodatków do zasiłku rodzinnego osoby, które przekraczają próg dochodowy warunkujący przyznanie zasiłku. Wraz z przekroczeniem o 1 zł kryterium dochodowego, łączna kwota zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłku rodzinnego przysługujących danej rodzinie jest stopniowo obniżana o 1 zł. Świadczenia są wypłacane, gdy kwota do wypłaty po zastosowaniu mechanizmu „złotówka za złotówkę” jest nie niższa niż 20 zł.

„Świadczenie rodzicielskie”

Z tej formy wsparcia mogą od 1 stycznia 2016 r. korzystać rodzice, którzy nie otrzymują zasiłku macierzyńskiego, studenci, osoby bezrobotne, osoby pracujące na umowach cywilno-prawnych, osoby zatrudnione lub prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą, jeżeli nie będą pobierały zasiłku macierzyńskiego.

Ze świadczenia rodzicielskiego korzystać mogą również rodzice, których dziecko urodziło się przed 1 stycznia 2016 r., a którzy nie mają prawa do zasiłku macierzyńskiego – w takim przypadku, świadczenie rodzicielskie będzie im przysługiwało od 1 stycznia 2016 r. do ukończenia przez dziecko 1 roku życia.

Wysokość świadczenia wynosi **1 000,00 zł miesięcznie** i jest przyznawane **niezależnie od dochodu rodziny**. Świadczenie wypłacane jest przez rok (52 tygodnie) w przypadku urodzenia bądź przyjęcia na wychowanie jednego dziecka, przez 65 tygodni w przypadku dwójki dzieci, 67 tygodni - trójki, 69 tygodni - czwórki, a przy piątce i więcej - 71 tygodni.

5.2 Zadania zlecone z zakresu ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r.– Prawo energetyczne (Dz.U z 2012 r. poz.1059 ze zm.)

Dodatki energetyczne

To kolejna forma wsparcia finansowego dla rodzin, która obowiązuje od stycznia 2014 r. Jest to zadanie zlecone i na jego realizację otrzymywana jest dotacja Wojewody. Dodatek energetyczny przysługuje „odbiorcy wrażliwemu” energii elektrycznej, tj. temu który ma przyznany dodatek mieszkaniowy i który posiada umowę kompleksową lub umowę sprzedaży energii elektrycznej oraz zamieszkuje w miejscu dostarczania energii elektrycznej.

Jest przyznawany na czas pobierania dodatku mieszkaniowego tj. 6 miesięcy.

Wysokość dodatku energetycznego ogłaszana jest corocznie przez ministra właściwego do spraw gospodarki do dnia 30 kwietnia.

Wysokość dodatku energetycznego	Obowiązująca od 1 maja 2015 r. do dnia 30 kwietnia 2016 r.	Obowiązująca od 1 stycznia 2014 r. do dnia 30 kwietnia 2015 r.
-prowadzonego przez osobę samotną	11,09 zł/miesiąc	11,36 zł/miesiąc
-składającego się z 2 do 4 osób	15,40 zł/miesiąc	15,77 zł/miesiąc
-składającego się z co najmniej 5 osób	18,48 zł/miesiąc	18,93 zł/miesiąc

W 2015 r. z dodatków energetycznych skorzystało **51 rodzin** na kwotę **6 266,19 zł** i wydano **94 decyzje przyznające w/w świadczenie**.

Liczebność gospodarstw	Liczba odbiorców		Liczba świadczeń		Koszt świadczeń w zł	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
1 osobowe	15	15	151	158	1 688,90	1 794,88
2-4 osób	28	35	229	283	3 553,24	4 462,91
Powyżej 4 osób	8	10	55	89	1 024,05	1 687,77
Razem	51	60	435	530	6 266,19	7 942,56

Analizując lata 2014 i 2015 zauważalny jest spadek liczby rodzin, które otrzymały ten rodzaj pomocy. Jest to skorelowane m.in. ze zmniejszeniem w 2015 r. liczby rodzin uprawnionych do dodatków mieszkaniowych.

5.3 Zadania zleczone z zakresu ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2015r., poz. 581)

Świadczenia opieki zdrowotnej finansowane ze środków publicznych

Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żurominie prowadził postępowania w sprawie ustalenia uprawnień do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych na podstawie art. 2, art. 7, art. 54 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Świadczenia te, czyli potwierdzenie prawa do bezpłatnego leczenia, przysługują osobom, które nie są ubezpieczone z innego tytułu, posiadają obywatelstwo polskie, zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz spełniają kryterium dochodowe, o którym mowa w art. 8 st.1 ustawy o pomocy społecznej.

Dokumentem potwierdzającym prawo do świadczeń opieki zdrowotnej świadczeniobiorcy, jest decyzja, która wydawana jest na wniosek świadczeniobiorcy, a w przypadku stanu nagłego - na wniosek świadczeniodawcy, udzielającego świadczenia opieki zdrowotnej. Decyzja wydawana jest na okres 90 dni od daty złożenia wniosku przez świadczeniobiorcę lub od daty udzielenia świadczenia opieki zdrowotnej przez świadczeniodawcę.

W 2015r. wydano **13 decyzji administracyjnych**, potwierdzających prawo do opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych na kwotę **1 439,14 zł** (w 2014 r.- 8 decyzji - 746,00 zł, w 2013 r. -11 decyzji- 1 309,00 zł).

6. POZOSTAŁE DZIAŁANIA MIEJSKO-GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W ŻUROMINIE**6.1 Praca socjalna**

Praca socjalna jest podstawowym zadaniem realizowanym przez pracowników socjalnych i świadczona jest osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód. Jest ona prowadzona wieloaspektowo i ma charakter działań motywacyjnych, wspierających i aktywizujących, a w niektórych przypadkach działań interwencyjnych. Działania te obejmują wiele sfer życia osób i dotyczą aktywności zawodowej, trudności i problemów zdrowotnych, wsparcia podopiecznych w prawidłowym funkcjonowaniu w życiu codziennym. Jest to proces zmiany, mający na celu pomoc klientowi, który znalazł się w trudnej sytuacji życiowej, to także stały kontakt z rodziną i wspieranie jej w pokonywaniu codziennych trudności.

Ponadto, praca socjalna obejmuje również działania informacyjne o przysługujących prawach i uprawnieniach.

Należy zaznaczyć, iż praca z rodziną, szczególnie z rodziną dysfunkcyjną jest coraz trudniejsza i wymaga większego zaangażowania ze względu na kumulację problemów. Pracownik socjalny musi kreatywnie dostosować narzędzia pracy socjalnej do dynamicznie modyfikujących się zmian w społeczeństwie.

Pomoc udzielona w postaci pracy socjalnej	Liczba rodzin		
	2015	2014	2013
Ogółem	109	84	98
-w tym wyłącznie w postaci pracy socjalnej	66	68	50

W celu rozwinięcia oraz wzmocnienia aktywności i samodzielności osób i rodzin oraz poprawy ich funkcjonowania w środowisku społecznym, pracownicy socjalni świadczą pracę socjalną wykorzystując ustawowe narzędzie jakim jest **kontrakt socjalny**.

Stanowi on pisemną umowę zawieraną przez pracownika socjalnego z osobą ubiegającą się o pomoc z M-GOPS, określającą uprawnienia i zobowiązania stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań, zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny.

W ramach prowadzonej pracy socjalnej z rodziną i klientem pracownicy socjalni w 2015 r. zawarli **30 kontraktów socjalnych**, ukierunkowanych na wzmocnienie potencjału i aktywności klienta w celu rozwiązania problemów, poprawy trudnej sytuacji i usamodzielnienia klienta.

6.2 Karta Dużej Rodziny

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żurominie na mocy ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz.U z 2014 r., poz. 1863) realizuje ogólnopolską Kartę Dużej Rodziny, która przysługuje rodzinom z co najmniej trójką dzieci, niezależnie od dochodu.

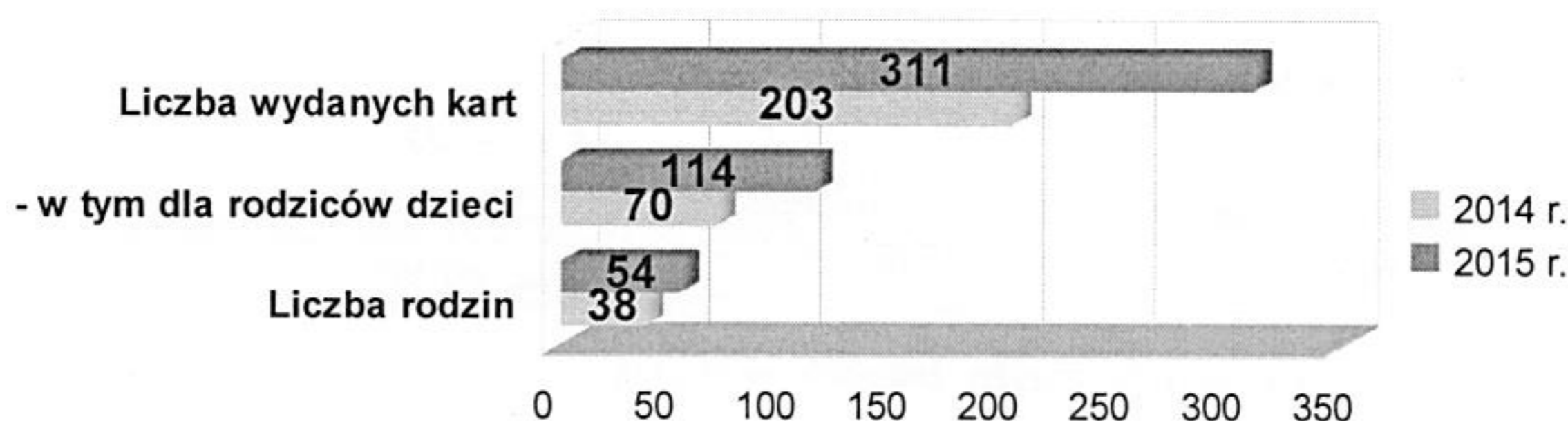
Karta jest wydawana bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci - do 18 roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat. Osoby pełnoletnie niepełnosprawne otrzymają kartę na czas trwania orzeczenia o niepełnosprawności.

Karta oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju.

Zniżki mogą oferować nie tylko instytucje publiczne, ale również przedsiębiorcy prywatni.

Przystępując do programu zyskują prawo do posługiwania się znakiem „Tu honorujemy Ogólnopolską Kartę Dużej Rodziny”.

W 2015 r. M-GOPS w Żurominie wydał **311 Kart Dużej Rodziny dla 54 nowych rodzin**, zaś od początku obowiązywania przepisów, dotyczących Karty Dużej Rodziny, tj. od czerwca 2014 r. wydano łącznie **514 kart dla 92 rodzin**.

Ponadto, w 2015 r. z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w Warszawie został przekazany sprzęt komputerowy do realizacji zadań z zakresu Karty Dużej Rodziny.

6.3 Opłacanie składek na ubezpieczenia zdrowotne i emerytalno -rentowe

M-GOPS w Żurominie opłaca składki zdrowotne za osoby niepodlegające ubezpieczeniu zdrowotnemu z innego tytułu i pobierające zasiłek stały, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy i zasiłek dla opiekuna.

Natomiast dla osób korzystających ze świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego, zasiłku dla opiekuna i również niepodlegających ubezpieczeniu z innego tytułu finansowane były składki emerytalno-rentowe.

Są to świadczenia całkowicie dotowane ze środków budżetu Wojewody.

Rok		Składki na ubezpieczenia zdrowotne za osoby pobierające	
		Zasiłek stały	Świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna
2013	Liczba świadczeniobiorców	39	22
	Koszt składki	15 399,09 zł	7 781,88 zł
2014	Liczba świadczeniobiorców	38	13
	Koszt składki	16 883,46 zł	5595,12 zł
2015	Liczba świadczeniobiorców	47	19
	Koszt składki	20 447,30 zł	9 619,21

Rok		Składki na ubezpieczenia emerytalno-rentowe za osoby pobierające
		Świadczenie pielęgnacyjne ,specjalny zasiłek opiekuńczy,zasiłek dla opiekuna
2013	Liczba świadczeniobiorców	69
	Koszt składki	97 414,38 zł
2014	Liczba świadczeniobiorców	63
	Koszt składki	118 489,42 zł
2015	Liczba świadczeniobiorców	61
	Koszt składki	133 197,65

Dane przedstawione w powyższych tabelach wykazują, iż składki na ubezpieczenia zdrowotne i emerytalno-rentowe wzrastają i prawdopodobnie w kolejnych latach również będą wyższe. Jest to spowodowane wyższymi kwotami świadczeń pielęgnacyjnych i zasiłków stałych, które są podstawą wymiaru składek.

6.4 Przemoc w rodzinie

Zjawisko przemocy domowej jest jednym z najtrudniejszych problemów społecznych, bo odwołuje się do relacji z bliskimi. Przemoc w rodzinie może być skutkiem złych relacji, trudnej sytuacji socjalnej i ekonomicznej rodziny lub uzależnień. Najczęściej ofiarami przemocy domowej stają się kobiety oraz dzieci. Konsekwencje zaś przemocy ponoszą wszyscy uczestnicy takich sytuacji. Poczucie poniżenia i upokorzenia, wstyd, lęk, rozpacz i smutek są trudnymi przeżyciami dla osób doświadczających przemocy.

W Gminie i Mieście Żuromin zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie koordynuje **Miejski Zespół Interdyscyplinarny**, którego obsługę administracyjno – techniczną zapewnia Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żurominie.

Działania jakie podejmuje Zespół Interdyscyplinarny określa ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz.1390) oraz **Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy i Miasta Żuromin** przyjęty Uchwałą Nr 342/XLVII/10 Rady Miejskiej w Żurominie z dnia 10 listopada 2010 r w sprawie uchwalenia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy i Miasta Żuromin.

Zespół Interdyscyplinarny stanowi grupa **13 specjalistów** z różnych instytucji, działających na rzecz dziecka i rodziny i łącząca swoją wiedzę, umiejętności oraz możliwości wynikające z kompetencji instytucji, którą reprezentują. W skład tej grupy wchodzi m.in. przedstawiciele policji, ośrodka pomocy społecznej, sądu, służby zdrowia, oświaty, którzy podejmują współpracę i skoordynowane działania, mające na celu niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie zjawisku przemocy na terenie Gminy i Miasta. Ponadto, do analizy przypadku i opracowywania planu pomocy przez tzw. **grupy robocze** zapraszane są również osoby, które swoją wiedzą i doświadczeniem mogą przyczynić się do poprawy sytuacji osób zagrożonych lub doświadczających przemocy.

Ważnym elementem działalności Zespołu jest interwencja kryzysowa skierowana zarówno do ofiar przemocy w rodzinie jak i sprawców, oraz świadczenie pomocy m.in. psychologicznej, prawnej

osobom uwikłanym w przemoc domową oraz w problemy współistniejące.

Członkowie Zespołu i grup roboczych udzielają również osobom zainteresowanym informacji na temat możliwych form pomocy specjalistycznej w zakresie przemocy domowej i uzależnień.

W roku 2015 odbyły się **3 spotkania Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego**. Pomocą ze strony MZI na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie objętych zostało **59 rodzin (w 2014 r.-53 rodziny, w 2013 r.- 54 rodziny)**. Nad realizacją zadań na rzecz pomocy danym rodzinom pracowało **20 nowych Grup Roboczych** w liczbie **24 - spotkań**, które powoływane były przez Zespół Interdyscyplinarny w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach.

W roku 2015 decyzją MZI zakończono pracę z 31 rodzinami z powodu braku zasadności podejmowania dalszych interwencji w danej rodzinie. Sprawy te zamknięte zostały decyzją członków grup roboczych z możliwością wszczęcia ich na nowo w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie bądź zajścia potrzeby podjęcia działań interwencyjnych w danej rodzinie.

Stwierdzenie przemocy w rodzinie dokumentowane jest za pomocą formularza „**Niebieska Karta**”. Do realizacji procedury „Niebieska Karta” zobligowani są przedstawiciele policji, ośrodków pomocy społecznej, ochrony zdrowia, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, czy też oświaty.

W 2015 r. założonych zostało **26 Niebieskich Kart**, w tym z inicjatywy **Policji 25, MGOPS – 1** (w 2014 r.-24, w tym z inicjatywy Policji- 23, MGOPS -1, w 2013 r.- 41, w tym z inicjatywy Policji- 37, M-GOPS -4). Inne podmioty uprawnione do zakładania kart w 2015 r. nie realizowały tej procedury.

Na realizację działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy oraz funkcjonowaniem Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego przeznaczono w **2015 roku** kwotę **4 999,80 zł**.

6.5 PROJEKT „WSPÓLNIE PRZECIWIW PRZEMOCY”

W okresie od września 2015 r. do listopada 2015 r. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żurominie realizował **projekt konkursowy „Wspólnie przeciw przemocy”**, współfinansowany przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w ramach Programu Ośłonowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”, edycja 2015, Priorytet I „Zintensyfikowanie działań, mających na celu poprawę sytuacji rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy w rodzinie”.

Gmina Żuromin jako jedna z niewielu jednostek samorządu terytorialnego znalazła się wśród podmiotów, które otrzymały pozytywną ocenę i otrzymały dofinansowanie.

Głównym celem projektu było zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie, podniesienie świadomości społecznej w tym zakresie oraz poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny. Ważnym aspektem zadań projektowych było promowanie współpracy lokalnych służb i instytucji publicznych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz podniesienie jakości i poziomu świadczonej pomocy dla osób i rodzin zagrożonych tym zjawiskiem.

Projekt adresowany był przede wszystkim do społeczności lokalnej Gminy i Miasta Żuromin, dzieci i rodziców zagrożonych zjawiskiem przemocy, a także do pracowników oświatowych, przedstawicieli służb pomocowych i interwencyjnych działających na terenie Gminy i Miasta Żuromin.

ZADANIA, KTÓRE ZOSTAŁY ZREALIZOWANE W RAMACH PROJEKTU:

KONFERENCJA OTWIERAJĄCA PROJEKT

W dniu 29 września 2015 roku w sali konferencyjnej Urzędu Gminy i Miasta Żuromin odbyła się konferencja otwierająca projekt, w której wzięło udział ponad 40 osób m.in. przedstawiciele instytucji pomocowych, interwencyjnych, placówek oświatowych z terenu Gminy i Miasta Żuromin.

Jej celem było zwrócenie uwagi na problem przemocy w rodzinie, a także zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania zjawisku przemocy.

Na spotkaniu zostały przedstawione cele i działania zaplanowane w projekcie „Wspólnie Przeciw Przemocy”. Problem przemocy w rodzinie, w tym problem przemocy seksualnej przybliżyli pracownicy Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego w Żurominie, Wydziału Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Radomiu oraz specjalista w zakresie przemocy seksualnej.

DEBATA

Kolejnym działaniem projektowym była debata dla społeczności lokalnej, przedstawiciele instytucji pomocowych, interwencyjnych, placówek oświatowych z terenu Gmin i Miasta Żuromin, która odbyła się w dniu 12 października 2015 r. w Żuromińskim Centrum Kultury. Wzięło w niej udział ok. 90 osób, zarówno z terenu Gminy i Miasta Żuromin, jak i z powiatu żuromińskiego.

Głównym celem debaty było m. in. zwrócenie uwagi na zjawisko przemocy w rodzinie, zwiększenie społecznego zaangażowania w sprawy związane z zapobieganiem temu negatywnemu zjawisku oraz przekazanie pomocnych informacji w zakresie postępowania interwencyjnego i obowiązków służb pomocowych. Uczestnicy debaty zostali zapoznani przez znanego specjalistę w dziedzinie prawa związanego z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie z wybranymi zagadnieniami z przepisów karnych, prawa rodzinnego i opiekuńczego oraz prawa cywilnego.

Przedstawiciele Komendy Powiatowej Policji w Żurominie zaprezentowali działania interwencyjne i pomocowe w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zagadnienia z zakresu praktycznego postępowania funkcjonariuszy Policji w związku z prowadzoną procedurą „Niebieskie Karty”.

Na debacie została również przybliżona specyfika pracy Ośrodka Interwencji Kryzysowej i Stowarzyszenia „Lepsze Jutro” z Mławy, działającego przy Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Mławie, w zakresie czynności, dotyczących działań na rzecz minimalizowania zjawiska przemocy oraz udzielania pomocy i wsparcia osobom i rodzinom w sytuacji bezpośredniego zagrożenia zdrowia lub życia.

„TĘCZOWY KLUB DZIECKA”

Kolejnymi działaniami realizowanymi w projekcie były warsztaty profilaktyczno-edukacyjne, pn. „Tęczowy Klub Dziecka” dla dzieci z rodzin zagrożonych przemocą. Warsztaty te miały charakter pogadarek i połączone były z ćwiczeniami i zabawami profilaktyczno-edukacyjnymi.

Warsztaty prowadzone były w okresie od 29 września 2015 r. do 17 listopada 2015 r., zgodnie z ustalonym harmonogramem zajęć. Łącznie odbyło się 10 dwugodzinnych spotkań. W zajęciach uczestniczyło 15 dzieci w wieku od 5 do 13 lat. Grupa spotykała się w Świetlicy „Słoneczko” z pedagogiem opiekuńczo-wychowawczym. W ramach tych działań dzieci miały również pogadanki z psychologiem i przedstawicielem Policji.

Uczestnicy warsztatów zostali m.in. wyposażeni w wiedzę na temat zjawiska przemocy w rodzinie, poznali również zagadnienia związane z reagowaniem i prawidłowym zachowaniem się w sytuacji zagrożenia przemocą w rodzinie.

WARSZTATY EDUKACYJNO – PROFILAKTYCZNE DLA RODZICÓW

Warsztaty edukacyjno – profilaktyczne dla rodziców i opiekunów, dotyczące nabywania umiejętności prawidłowych wzorców rodzicielskich i metod wychowawczych w stosunku do dzieci zagrożonych przemocą, prowadzone były od 15 października 2015 r. do 18 listopada 2015 r., zgodnie z ustalonym harmonogramem warsztatów.

Zajęcia prowadził psycholog dla dwóch 15 osobowych grup. Każda grupa uczestniczyła w 4 trzygodzinnych warsztatach.

W tematyce warsztatów uwzględnione zostały m.in. zagadnienia z zakresu nabywania umiejętności prawidłowych wzorców życia rodzinnego, metod wychowawczych w stosunku do dzieci zagrożonych przemocą. Uczestnicy warsztatów uzyskali wiedzę na temat zjawiska przemocy w rodzinie, jej rodzajów, a także otrzymali cenne wskazówki, dotyczące rozwiązywania problemów rodzinnych bez przemocy i agresji.

Warsztaty umożliwiły również rodzicom nabycie umiejętności poszukiwania pomocy ze strony służb i instytucji, działających w zakresie przemocy w rodzinie i uwrażliwiły uczestników warsztatów na skutki, jakie wynikają z przemocy.

KONKURS PT. „RODZINA BEZ PRZEMOCY”

W październiku 2015 r. w ramach projektu realizowany był konkurs w szkołach z terenu Gminy i Miasta Żuromin na najciekawszy i najbardziej inspirujący plakat nt. zjawiska przemocy, pt. „Rodzina bez przemocy”. Konkurs skierowany był do uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych z terenu Gminy i Miasta Żuromin. Udział w konkursie polegał na wykonaniu dowolną techniką plastyczną jednego plakatu na papierze w formacie A3 o tematyce „Rodzina bez przemocy”. Wpłynęło 100 prac, które zostały ocenione przez Komisję konkursową, składającą się z przedstawiciela Żuromińskiego Centrum Kultury, Zespołu Szkół Nr 2 w Żurominie oraz przedstawiciela Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żurominie. Zgodnie z założeniami projektu Komisja konkursowa wyróżniła 66 prac i z tego tytułu uczniowie otrzymali drobne upominki.

Celem konkursu było m.in. ukształtowanie u osób większej świadomości na temat występowania zjawiska przemocy w rodzinie oraz propagowanie wśród dzieci i młodzieży działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

CYKL ARTYKUŁÓW W PRASIE I ZAKŁADKA INTERNETOWA

W ramach kampanii społecznej w celu zapewnienia mieszkańcom Gminy i Miasta Żuromin możliwości zapoznania się z realizowanymi przez Gminę i Miasto działaniami, mającymi na celu poprawę sytuacji rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy w rodzinie od września do października 2015 r. w lokalnej prasie emitowane były artykuły i informacje na temat realizacji projektu, zjawiska przemocy w rodzinie oraz rodzajów przemocy. Natomiast na stronie internetowej [tut.](#) Ośrodka utworzono zakładkę Projekt „Wspólnie Przeciw Przemocy” o działaniach realizowanych w ramach projektu.

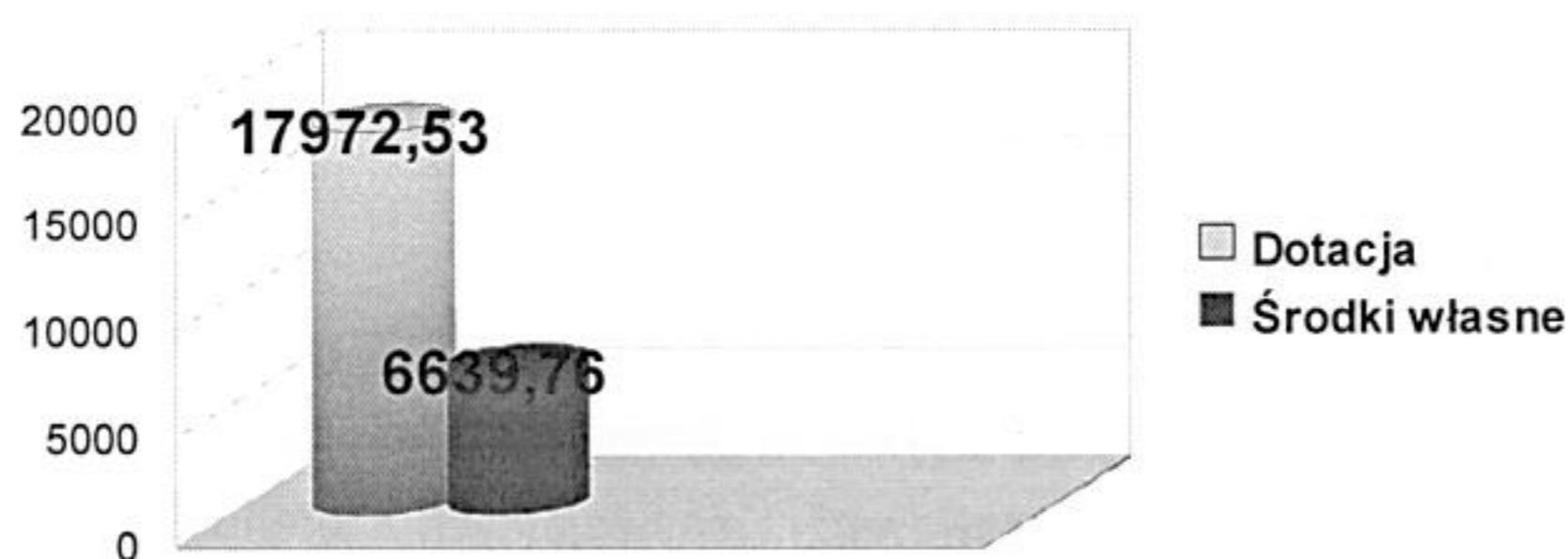
SPOTKANIE PODSUMOWUJĄCE

Ostatnim działaniem projektowym było „Spotkanie podsumowujące realizację projektu „Wspólnie Przeciw Przemocy”, które odbyło się w dniu 27 listopada 2015 r. w sali konferencyjnej Urzędu Gminy i Miasta Żuromin i uczestniczyło w nim ok. 60 osób – z podmiotów uczestniczących w projekcie, przedstawiciele lokalnych władz samorządowych, instytucji pomocowych oraz przedstawiciele Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żurominie.

Głównym celem spotkania było przedstawienie zrealizowanych działań w projekcie oraz prezentacja prac wyróżnionych w konkursie pt. „Rodzina bez przemocy”.

W ramach konferencji przedstawione zostały również zagadnienia związane z problematyką uzależnień i praktycznymi rozwiązaniami w zakresie działań pomocowych i interwencyjnych oraz specyfika pracy Całodobowego Młodzieżowego Oddziału Leczenia Uzależnień i Oddziału Krótkoterminowej Terapii Uzależnień, a także specyfika i metody pracy skoncentrowanej na rozwiązaniach (TSR).

Na realizację projektu „Wspólnie Przeciw Przemocy” wydatkowano łącznie kwotę **24 612,29 zł**, natomiast kwota przyznanej przez Ministerstwo dotacji wyniosła **17 972,53 zł**.

6.6 Akcja „Niebieski Tydzień”

W dniach od 23.02.2015r. do 27.02.2015r. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żurominie włączył się do akcji „ Niebieski Tydzień”, która organizowana jest corocznie przez Ministerstwo Sprawiedliwości i Komendę Główną Policji i wpisuje się w Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przeszłością.

Celem tej inicjatywy jest zwrócenie szczególnej uwagi na potrzeby i prawa osób pokrzywdzonych przestępstwem, podniesienie świadomości obywateli w zakresie praw i obowiązków osób pokrzywdzonych przestępstwem, pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie oraz zwrócenie szczególnej uwagi społeczeństwa oraz instytucji państwowych i samorządowych na potrzeby i prawa osób pokrzywdzonych przestępstwem.

W tych dniach osoby zagrożone bądź dotknięte przemocą w rodzinie mogły uzyskać pomoc w postaci informacji na temat postępowania, rozpoznawania oraz działania w sytuacji zagrożenia przemocą bądź jej doznawania w rodzinie, a także uzyskać specjalistyczną pomoc w innych instytucjach. Dyżury w naszym Ośrodku pełnili pracownicy socjalni oraz członek Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego.

6.7 Wypoczynek letni dla dzieci

Następnym działaniem Ośrodka Pomocy Społecznej było kierowanie dzieci z rodzin objętych wsparciem tut. Ośrodka na kolonie letnie.

W 2015 r. na wypoczynek letni zostało wytypowanych **5 dzieci** z rodzin zagrożonych skutkami nadużywania alkoholu, które w dniach od 20 lipca 2015r. do 3 sierpnia 2015r. wypoczywały w miejscowości Słupia, gm. Szczutowo, powiat sierpecki.

Kolonie zorganizowane były przy współudziale Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żurominie w ramach programu profilaktyczno-terapeutycznego „Pogodne Lato”.

6.8 Akcja prozdrowotna „Koperta Życia”

Pracownicy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żurominie w 2015 r. włączyli się do akcji prozdrowotnej, zorganizowanej przez Starostwo Powiatowe w Żurominie pn. „Koperta Życia”. Celem tej akcji było zapewnienie szybkiego i łatwego dostępu do informacji o stanie zdrowia pacjenta podczas interwencji lekarzy lub ratowników medycznych.

Pracownicy socjalni brali udział w przekazywaniu osobom starszym, samotnym, objętych wsparciem Ośrodka bezpłatnego zestawu -Koperty Życia, składającej się z plastikowej koperty oznaczonej naklejką „Koperta Życia”, karty informacyjnej zawierającej dane osobowe pacjenta, numery telefonów do najbliższych, informacje medyczne (choroby, przyjmowane na stałe leki, grupę krwi) oraz naklejki o treści „Tu jest Koperta Życia” do umieszczenia na drzwiach lodówki. Łącznie do osób objętych pomocą Ośrodka zostało przekazanych **35 Kopert Życia**.

6.9 Wyróżnienie z okazji Dnia Pracownika Socjalnego

W 2015 r. pracownik socjalny z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żurominie został wyróżniony przez Wojewodę Mazowieckiego i otrzymał z tego tytułu nagrodę pieniężną. Wyróżnienia pracowników służb społecznych z terenu województwa mazowieckiego przyznawane są za codzienny wysiłek i trud wkładany w pracę na rzecz osób, rodzin i całych społeczności znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych.

Wręczenie dyplomu odbyło się w Warszawie na konferencji „Rola pomocy społecznej w realizacji zadań polityki społecznej województwa mazowieckiego” i połączone było z obchodami Dnia Pracownika Socjalnego.

6.10 Wigilijne Spotkanie Oplątkowe

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żurominie przy współudziale Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Żurominie i Żuromińskiego Centrum Kultury zorganizował i częściowo sfinansował „Wigilijne Spotkanie Oplątkowe”. Uroczystość odbyła się w dniu 16 grudnia 2015 roku w Restauracji „U Rucińskich” w Żurominie.

W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele władz samorządowych i kościelnych oraz ponad 60 osób – emerytów, rencistów, niepełnosprawnych, osób samotnych i starszych. Wszyscy uczestnicy spotkania tradycyjnie podzieli się opłatkiem i złożyli sobie nawzajem życzenia Bożonarodzeniowe. Świąteczny nastrój zapewnił chór emerytów i rencistów z „Klubu Seniora”, który zaprezentował piękne polskie kolędy.

6.11 Święta z Niespodzianką

Miejsko –Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żurominie zorganizował w grudniu 2015 r. akcję pod nazwą „Święta z Niespodzianką”, zapoczątkowaną w 2014 r.

Ideą tego przedsięwzięcia było wsparcie osób ubogich, starszych, chorych, samotnych i rodzin wielodzietnych, polegające na przygotowaniu dla nich paczki świątecznej.

Akcja została skierowana do ponad 70 podmiotów, działających na terenie powiatu żuromińskiego. W tym roku do akcji włączyła się również Komenda Powiatowa Policji w Żurominie.

W ramach tych działań 7 rodzin, znajdujących się w trudnej sytuacji otrzymało podarunki świąteczne.

6.12 Bezpieczeństwo pracy w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej

W związku z tragicznymi wydarzeniami, jakie miały miejsce w Polsce w 2014 r., Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej oraz Wojewoda wystosowali apel do samorządów o wzmocnienie bezpieczeństwa w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej.

W związku z tym, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żurominie podjął działania w tym zakresie i złożył wniosek do Wojewody o dotację na poprawę bezpieczeństwa pracowników ośrodka Pomocy Społecznej.

Decyzją Wojewody zostały przyznane środki na zrealizowanie tego zadania w kwocie **10 000,00 zł.**

W związku z powyższym w ramach zapewnienia bezpieczeństwa pracowników podjęto następujące działania:

- modernizacja monitoringu (zakup nowego rejestratora i dodatkowych kamer do monitoringu budynku),
- demontaż zewnętrznych krat okiennych i zapewnienie ochrony mienia i pracowników przez agencję ochrony,
- zainstalowanie przycisków antynapadowych,
- wyposażenie pracowników w gaz obronny,
- zakup dodatkowych gaśnic.

Ponadto, ustawa o pomocy społecznej, w związku z dokonanymi zmianami, umożliwia przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych w obecności drugiego pracownika socjalnego, bądź w asyście funkcjonariusza Policji.

6.13 Współpraca z innymi instytucjami

Pracownicy Ośrodka w toku codziennych obowiązków podejmowali na bieżąco współpracę z różnymi instytucjami m.in. Powiatowym Urzędem Pracy, Komendą Powiatową Policji, Miejsko-Gminną Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Szkołami, Sądem Rejonowym, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Dziennym Oddziałem Terapii Uzależnień od Alkoholu w Żurominie, Ośrodkiem Pomocy Rodzinie i Uzależnień, Rodzinnym Poradnictwem Specjalistycznym, Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną, Caritas-em, Szpitalem, Domami Pomocy Społecznej, Zakładami Opiekuńczo-Lecznicznymi i innymi Organizacjami pozarządowymi.

6.14 Szkolenia pracowników

Pracownicy Ośrodka w 2015 roku podnosząc kwalifikacje zawodowe uczestniczyli w różnych formach kształcenia, mających na celu zwiększenie specjalistycznej wiedzy. Były to szkolenia, seminaria, konferencje, warsztaty szkoleniowe organizowane m.in. przez podmioty prywatne oraz przez Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej w Warszawie.

Ponadto, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żurominie w celu podniesienia kompetencji zawodowych umożliwił uczestnictwo pracownikom Ośrodka w spotkaniach i konferencjach organizowanych w ramach projektu konkursowego „Wspólnie Przeciw Przemocy”.

7. Potrzeby Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żurominie

Analiza realizowanych zadań przedstawionych w niniejszym sprawozdaniu pozwala określić najpilniejsze potrzeby w zakresie pomocy społecznej, do których należą m.in.:

- zapewnienie środków finansowych na realizację zadań, wynikających: z ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej w związku ze zwiększającymi się kosztami pobytu dzieci w pieczy zastępczej,
- zapewnienie środków pieniężnych na realizację zadań, dotyczących finansowania mieszkańców w Domach Pomocy Społecznej,
- zapewnienie środków na realizację zasiłków celowych i okresowych,
- dalsze ustawiczne kształcenie kadry Ośrodka Pomocy Społecznej,
- aktywizacja i integracja osób starszych,
- rozwój placówek wsparcia dziennego.

KIEROWNIK
Miejsko-Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej
mgr Andrzej Wiśniewski